

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 131
din 08.06.2012

privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător

Publicat : 31.08.2012 în Monitorul Oficial Nr. 181-184 art Nr : 595 Data intrării în vigoare : 31.01.2012

MODIFICAT

[LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228](#)
[LP139 din 14.06.13, MO152-158/19.07.13 art.477](#)
[LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152](#)
[LP241 din 02.11.12, MO242-244/23.11.12 art.777](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul, obiectul de reglementare
și domeniul de aplicare a prezentei legi

(1) Scopul prezentei legi constă în consolidarea cadrului juridic și instituțional în domeniul efectuării controlului de stat asupra activității de întreprinzător, denumit în continuare control.

(2) Prezenta lege reglementează:

- a) organizarea și desfășurarea controlului;
- b) stabilirea principiilor fundamentale ale controlului;
- c) stabilirea procedurii de efectuare a controlului.

(3) Dispozițiile prezentei legi se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare – a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Comisiei Naționale a Pieței Financiare – în limita domeniilor de activitate ale acestora.

[\[Art.1 al.\(3\) modificat prin LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228\]](#)

(4) Dispozițiile prezentei legi nu se extind asupra:

- a) activității organelor de urmărire penală, inclusiv asupra acțiunilor de control efectuate de organele de urmărire penală, necesare începerii și desfășurării urmăririi penale;
- b) controalelor efectuate de organele de control în procesul auditului public extern și intern asupra modului de formare, administrare și utilizare a resurselor financiare publice și asupra administrării patrimoniului public, care sînt reglementate de legi speciale;

c) controalelor efectuate în domeniile fiscal, vamal și financiar (bancar și nebancar).

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:

act de control – act administrativ care îndeplinește prevederile prezentei legi, întocmit în formă scrisă de către controlor după încheierea procedurii de control;

autoritate cu funcții de supraveghere – organ care asigură aplicarea și respectarea legislației în domeniul său de competență, inclusiv în baza atribuțiilor de control acordate în temeiul actelor legislative, dar care nu este abilitat cu dreptul de a iniția controlul și/sau de a acorda mandat de control conform prezentei legi. În sensul prezentei legi, orice organ abilitat cu funcții de control în domeniul său de competență poate fi și autoritate cu funcții de supraveghere;

condică de înregistrare a controalelor – registru deținut de către persoanele fizice sau juridice care desfășoară activitate de întreprinzător, denumite în continuare persoane supuse controlului, sau de către o parte a acestora pentru înregistrarea tuturor controalelor efectuate de către organele abilitate cu funcții de control în conformitate cu prezenta lege;

control – totalitatea acțiunilor de verificare a respectării de către persoanele supuse controlului a prevederilor legislației, realizate de un organ abilitat cu funcții de control sau de un grup de instituții similare;

control comun – control la care participă simultan controlori din partea a două sau mai multe organe de control;

control planificat – control care nu este interzis de prezenta lege, efectuat conform datelor Registrului de stat al controalelor, și despre care persoana supusă controlului este notificată cu cel puțin 5 zile lucrătoare pînă la data desfășurării lui. Toate controalele care nu corespund noțiunii de control planificat se consideră controale inopinate;

control inopinat – control care nu este planificat din timp și care se efectuează, în baza evaluării riscurilor, în scopul constatării efective a proceselor activității persoanei supuse controlului, pentru neadmiterea încălcării legislației;

control repetat – control prin care se apreciază calitatea și se determină corectitudinea controalelor efectuate anterior prin verificarea și contrapunerea rezultatelor controlului efectuat anterior cu rezultatele reale constatate în urma controlului repetat, considerîndu-se control inopinat și efectuîndu-se în situația în care rezultatele controlului anterior sînt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare;

controlor – persoană împuternicită, prin delegație de control, să exercite în mod efectiv un control asupra unei persoane supuse controlului;

decizie de control – act administrativ emis de un organ de control, în limitele competențelor, prin care se desemnează persoana care va fi supusă controlului și prin care se emite delegația de control;

delegație de control – act emis în temeiul deciziei de control prin care se certifică dreptul controlorului de a exercita un control asupra unei persoane supuse controlului, avînd prescripțiile stabilite de prezenta lege;

mandat de control – act administrativ emis de organul de control și eliberat unei autorități cu funcții de supraveghere pentru efectuarea controlului asupra corespunderii activității persoanei supuse controlului anumitor condiții;

monitorizare – totalitatea acțiunilor întreprinse de autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor, prin analiza neînteruptă sau periodică a unor informații sau probe ce caracterizează cu probabilitate abaterile de la prevederile legislației, fără a interveni în activitatea organelor abilitate cu funcții de control;

organ abilitat cu funcții de control (organ de control) – autoritate a administrației publice, instituită prin lege, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, este investită cu funcții de control și este abilitată cu dreptul de a iniția controlul și/sau de a elibera mandat de control;

persoană supusă controlului (persoană controlată) – orice persoană fizică și/sau juridică care practică activitate de întreprinzător și este pasibilă controlului;

registru al controalelor – registru public de evidență a controalelor, ținut în mod obligatoriu de

către organele de control;

Registrul de stat al controalelor – registru public consolidat de evidență a controalelor, ținut în mod obligatoriu de către autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor;

risc – probabilitatea cauzării de daune vieții și sănătății oamenilor, mediului, securității naționale/ordinii publice în urma activității persoanei fizice sau juridice și gradul acestor daune.

Articolul 3. Principiile fundamentale ale controlului

Principiile fundamentale ale controlului sînt:

- a) prevenirea încălcării legislației prin aspectul consultativ al controlului;
- b) obiectivitate și imparțialitate;
- c) efectuarea controlului în baza evaluării riscurilor;
- d) prezumția respectării legislației de către persoana supusă controlului;
- e) transparența actelor individuale și de reglementare emise de organul de control;
- f) legalitatea și respectarea competenței stipulate expres de lege;
- g) proporționalitate a controlului și oportunitate la inițierea lui – recurgerea la control doar în cazul cînd acesta este absolut necesar pentru realizarea funcțiilor autorității de control și doar în cazul cînd au fost epuizate alte modalități de verificare a respectării legislației de către persoanele supuse controlului;
- h) proporționalitate și oportunitate în ce privește durata controlului – exercitarea controlului în cel mai scurt termen posibil, în funcție de temeiul invocat de organul de control;
- i) evidența tuturor acțiunilor și actelor de control;
- j) dreptul de a contesta orice fapt sau orice act al controlorului și de a repara prejudiciul cauzat;
- k) neadmiterea interesului patrimonial al controlorului prin excluderea defalcării directe în bugetul organului de control respectiv a resurselor financiare provenite din sancțiunile pecuniare;
- l) neadmiterea afectării și/sau suspendării activității persoanei supuse controlului.

Articolul 4. Prevederi generale privind controalele

(1) Se consideră control orice formă de verificare, revizie, audit, evaluare și/sau analiză exercitată de către un organ de control la fața locului și/sau prin solicitare directă de la persoana controlată a documentației și a altei informații prin poștă, inclusiv prin poșta electronică, sau prin telefon, informație pe care aceasta, în virtutea legii, nu este obligată să o ofere periodic.

(2) Organul de control este în drept să efectueze controlul asupra persoanei supuse controlului doar în cazul cînd sînt întrunite cumulativ următoarele cerințe, prevăzute expres de lege, privind:

- a) dreptul organului de control de a efectua controlul;
- b) cazurile, limitele și durata controlului.

(3) Organul de control este în drept să efectueze controlul doar în privința aspectelor ce țin de competența sa exclusivă, stabilită expres de lege, și care nu sînt supuse controlului de alte organe de control.

(4) Se interzice suprapunerea domeniilor de control între organele de control.

(5) Toate cheltuielile ce țin de efectuarea controalelor sînt suportate de organele de control, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.

(6) Se permite efectuarea de controale comune, cu respectarea condițiilor privind periodicitatea controalelor planificate și a altor cerințe privind modul de efectuare a controalelor, stabilite de prezenta lege.

(7) Dacă dețin din timp informația necesară în privința controlului preconizat, organele de control sînt obligate să-și coordoneze acțiunile și să facă schimb de informații în cazul aceluiași obiect și/sau în cazul aceleiași persoane supuse controlului.

(8) Organul de control este obligat să păstreze timp de 7 ani toate documentele ce țin de realizarea controlului, inclusiv decizia de control, delegația de control, actul de control, procesele-verbale, copiile documentelor anexate și alte acte. Ulterior acestea vor fi transmise autorităților competente în conformitate cu legislația cu privire la Fondul Arhivistic al Republicii Moldova.

(9) Schimbul de informații între organele de control și/sau dintre acestea și autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor se efectuează în mod electronic și pe suport de hîrtie.

Articolul 5. Limitele dreptului la control

(1) Controlorul exercită controlul asupra persoanei supuse controlului doar în limitele competenței atribuite prin lege.

(2) Nici un controlor nu poate invoca, pentru justificarea competenței sale, a dreptului de a exercita controlul, de a constata o încălcare și de a aplica o sancțiune, un act normativ care nu a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și nu a intrat în vigoare în modul corespunzător.

Articolul 6. Condica de înregistrare a controalelor

(1) Fiecare persoană supusă controlului este obligată să dețină o condică de înregistrare a controalelor exercitate asupra sa, care va conține:

- a) denumirea organului de control;
- b) numele controlorului (controlorilor) și funcția acestuia;
- c) numărul deciziei de control și/sau al mandatului de control, data emiterii acestora;
- d) obiectul și scopul controlului;
- e) perioada efectuării controlului (data și ora începerii, data și ora încheierii controlului);
- f) semnătura controlorului (controlorilor).

(2) Forma condicii de înregistrare a controalelor este afișată pe pagina electronică a autorității administrației publice centrale de monitorizare a controalelor.

(3) Fiecare controlor este obligat să înregistreze în condică faptul controlului, autentificat prin semnătură, precum și celelalte mențiuni cerute de persoana supusă controlului, și să lase o copie ori al doilea exemplar al delegației de control și al mandatului de control, în cazul în care controlul este efectuat de o autoritate cu funcții de supraveghere.

(4) Condica de înregistrare a controalelor se șnuruiește, se sigilează și se semnează pe fiecare pagină de către persoana fizică sau juridică.

(5) Condica de înregistrare a controalelor se păstrează la sediul persoanei fizice sau juridice și, după caz, în subdiviziunile acesteia.

(6) Fiecare persoană supusă controlului are dreptul să expedieze, la sfârșitul anului de gestiune, o copie de pe condica de înregistrare a controalelor survenite în decursul anului respectiv, precum și copii de pe delegațiile respective, către autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor.

(7) Autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor va confrunța periodic, din oficiu și la orice cerere depusă, dar nu mai rar decât o dată în 3 luni, datele din Registrul de stat al controalelor și din condicile de înregistrare a controalelor ale persoanelor supuse controlului, soluționând contradicțiile dintre date, în cazul survenirii sesizărilor respective de la persoanele supuse controlului.

Articolul 7. Mandatul de control

(1) Mandatul de control se eliberează de către organul de control unei autorități cu funcții de supraveghere.

(2) Autoritatea cu funcții de supraveghere înaintează o cerere organului abilitat cu dreptul de a iniția controale și de a acorda mandat de control pentru a putea efectua acțiunile de control de sine stătător sau împreună cu organul abilitat cu dreptul de a emite mandat de control.

(3) Mandatul de control se emite dacă controlul solicitat se integrează în graficul controalelor al organului care emite mandatul sau dacă sînt întrunite condițiile pentru inițierea unui control inopinat stabilite de prezenta lege. În cazul în care controlul în baza mandatului a fost inopinat, organul care a acordat mandatul de control va prezenta autorității administrației publice centrale de monitorizare a controalelor actele necesare pentru notificare, în conformitate cu procedura și cu termenele stabilite de prezenta lege.

(4) Controlul efectuat în baza unui mandat de control trebuie să respecte toate condițiile, cerințele și termenele prevăzute de prezenta lege pentru controlul planificat sau, după caz, pentru cel inopinat.

(5) Lista organelor abilitate cu dreptul de a iniția controale și de a acorda mandate de control în domeniile aferente este expusă în anexa la prezenta lege.

Articolul 8. Registrul controalelor

(1) Organele de control sînt obligate să țină, în modul stabilit de Guvern, un registru al controalelor efectuate, care va include:

- a) denumirea (numele) persoanei supuse controlului;
- b) numărul și data emiterii deciziei de control, precum și numele complet al persoanei care a semnat decizia;
- c) numărul și data emiterii delegației de control, precum și numele complet al controlorului;
- d) perioada efectuării controlului;
- e) numărul și data eliberării mandatului de control, în cazul eliberării acestuia;
- f) tipul controlului;
- g) data introducerii informației privind controlul efectuat.

(2) Organele de control sînt obligate să includă datele menționate la alin. (1) în registrul controalelor în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data inițierii controlului.

(3) În termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data introducerii datelor în registrul controalelor, organele de control sînt obligate să transmită aceste date autorității administrației publice centrale de monitorizare a controalelor în vederea introducerii lor în Registrul de stat al controalelor.

Articolul 9. Registrul de stat al controalelor

(1) Registrul de stat al controalelor este ținut de autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor, în modul stabilit de Guvern, în măsura în care acest lucru nu contravine Legii nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre.

(2) Accesul tuturor persoanelor la Registrul de stat al controalelor este garantat și gratuit.

Capitolul II

MONITORIZAREA CONTROALELOR

Articolul 10. Autoritatea administrației publice

centrale de monitorizare a controalelor

Autoritatea administrației publice centrale de monitorizare a controalelor este Cancelaria de Stat, denumită în continuare *autoritate de monitorizare a controalelor*.

Articolul 11. Atribuțiile autorității de monitorizare a controalelor

Autoritatea de monitorizare a controalelor are următoarele atribuții:

- a) monitorizează respectarea prezentei legi;
- b) ține Registrul de stat al controalelor și monitorizează corectitudinea ținerii registrului controalelor de către fiecare organ abilitat cu funcții de control;
- c) colectează și analizează informația necesară pentru a asigura aplicarea principiilor și mecanismelor prevăzute de prezenta lege;
- d) acordă suport consultativ persoanelor supuse controlului și organelor abilitate cu funcții de control în privința aplicării principiilor și mecanismelor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 12. Drepturile autorității de monitorizare a controalelor

În exercitarea atribuțiilor și obligațiilor sale, autoritatea de monitorizare a controalelor este în drept:

- a) să solicite și să primească de la organele abilitate cu funcții de control, de la autoritățile administrației publice centrale și locale și de la alte instituții publice informația necesară pentru ținerea Registrului de stat al controalelor;
- b) să recomande efectuarea de controale comune în cazul cînd oportunitatea acestora reiese din analiza informației deținute;
- c) să recomande modificarea graficelor controalelor pentru a garanta respectarea principiilor prevăzute de prezenta lege;
- d) să solicite și să obțină informația reflectată în condicile de înregistrare a controalelor, inclusiv să facă copii, după caz;
- e) să înainteze, conform legii, organelor competente sesizări în scopul înlăturării cauzelor și condițiilor care au favorizat comiterea de acțiuni neconforme legii de către organele abilitate cu funcții de control și/sau persoanele din cadrul acestora;

f) să participe la elaborarea și la perfecționarea cadrului normativ privind controalele.

Articolul 13. Obligațiile autorității de monitorizare
a controalelor

În exercitarea atribuțiilor sale, autoritatea de monitorizare a controalelor este obligată:

- a) să activeze în strictă conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezenta lege și cu alte acte normative;
- b) să colecteze informația necesară ținerii și completării Registrului de stat al controalelor;
- c) să monitorizeze corectitudinea ținerii registrelor controalelor de către fiecare organ abilitat cu funcții de control;
- d) să analizeze și să confrunte informația din registrele controalelor și din condicile de înregistrare a controalelor pentru a monitoriza legalitatea acțiunilor și procedurilor de control în cazul survenirii contestațiilor de la persoanele supuse controlului;
- e) la depistarea presupuselor abuzuri, ilegalități sau încălcări ale principiilor prevăzute de prezenta lege, să colecteze și să asigure datele necesare pentru a facilita procesul de constatare și de probațiune pentru organele abilitate cu investigarea și constatarea acestor fapte și, după caz, cu sancționarea organelor abilitate cu funcții de control și a persoanelor din cadrul acestora;
- f) la depistarea, în procesul de analiză și gestionare a informației din domeniul de competență, a presupuselor abuzuri, ilegalități sau încălcări ale principiilor prevăzute de prezenta lege din partea organelor abilitate cu funcții de control sau din partea persoanelor din cadrul acestora, să sesizeze organele abilitate cu aplicarea sancțiunilor disciplinare, contravenționale și/sau cu efectuarea urmăririi penale;
- g) să primească și să înregistreze petiții, declarații, comunicări, sesizări și alte informații în scopul exercitării atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor stabilite de lege;
- h) să monitorizeze modul de ținere și de completare a condicilor de înregistrare a controalelor și, după caz, să ofere deținătorilor de condici consultanță în acest sens;
- i) să participe la pregătirea și la perfecționarea cadrelor din organele abilitate cu funcții de control în scopul implementării principiilor și mecanismelor prevăzute de prezenta lege;
- j) să asigure protecția și păstrarea informației care constituie secret comercial, precum și a altor informații apărute prin lege care au devenit cunoscute în procesul exercitării atribuțiilor.

Capitolul III
TIPURILE DE CONTROL

Secțiunea 1

Controlul planificat

Articolul 14. Periodicitatea controalelor planificate

- (1) Unul și același organ de control nu este în drept să exercite controlul asupra uneia și aceleiași persoane mai mult decât o dată într-un an calendaristic.
- (2) Controalele inopinate exercitate conform secțiunii a 2-a din prezentul capitol, precum și controalele repetate nu sînt luate în calcul în sensul prevederilor alin. (1) al prezentului articol.
- (3) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul reorganizării sau lichidării persoanei supuse controlului.
- (4) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul reorganizării organului de control și atribuirii totale sau parțiale a competențelor acestuia altui organ de control.

Articolul 15. Graficul controalelor

- (1) Organul de control întocmește trimestrial graficul controalelor pentru trimestrul următor.
- (2) Graficul controalelor este făcut cunoscut autorității de monitorizare a controalelor, care introduce datele respective în Registrul de stat al controalelor.
- (3) Pînă la finele trimestrului de gestiune, organul de control aprobă graficul controalelor pentru trimestrul următor și îl publică pe pagina sa electronică.
- (4) Organele de control nu sînt în drept să modifice graficul controalelor planificate și/sau să efectueze controale planificate în cazul în care acestea nu au fost incluse în grafic.

Articolul 16. Criteriile de întocmire și de înregistrare
a graficului controalelor

Graficul controalelor se întocmește de către organul de control și se înregistrează de către autoritatea de monitorizare a controalelor în baza următoarelor criterii de risc:

- a) gradul de pericol al activității desfășurate de persoana supusă controlului pentru viața și sănătatea oamenilor, pentru societate sau pentru mediu;
- b) cifra de afaceri;
- c) gradul de uzură al utilajului;
- d) numărul de persoane angajate;
- e) volumul producției;
- f) încălcările anterioare;
- g) gradul de calificare al angajaților persoanei supuse controlului;
- h) prezența informațiilor veridice, susținute prin probe, privind eventualele încălcări sau operații dubioase;
- i) perioada de timp în care persoana controlată desfășoară activitatea supusă controlului;
- j) genul de activitate desfășurat de persoana controlată;
- k) data efectuării ultimului control.

Articolul 17. Controlul comun

(1) Două sau mai multe organe de control, în cazul în care sînt întrunite condițiile prevăzute la art. 4 alin. (7), sînt obligate să decidă de comun acord, cu notificarea prealabilă a autorității de monitorizare a controalelor, exercitarea unui control comun asupra unei persoane supuse controlului.

(2) Controlorilor li se vor emite delegații separate de control în condițiile art. 21 alin. (2).

(3) Dacă, deși s-a aprobat un control comun, unul sau mai multe dintre organele de control împuternicite nu au participat la el, acestea pierd dreptul de a exercita controlul asupra persoanei respective odată cu emiterea actului de control de către organul (organele) care a exercitat controlul.

(4) Toate deciziile, acțiunile și actele care, conform prezentei legi, trebuie efectuate de un singur organ de control se vor efectua de comun acord de către organele de control care participă la controlul comun.

(5) Divergențele apărute între organele de control sînt interpretate în favoarea persoanei supuse controlului, cu luarea unei decizii mai favorabile acesteia.

Articolul 18. Notificarea deciziei de control

(1) Organul de control va expedia persoanei supuse controlului un exemplar al deciziei de control astfel încît între momentul primirii efective a exemplarului și momentul începerii controlului să treacă cel puțin 5 zile lucrătoare.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) nu se aplică în cazul în care există temeiuri pentru efectuarea unui control inopinat, conform art.19. În acest caz, un exemplar al deciziei de control, semnată de persoana responsabilă a organului de control, se înmînează, contra semnătură, persoanei care urmează a fi supusă controlului cel tîrziu la începutul controlului.

Secțiunea a 2-a Controlul inopinat

Articolul 19. Temeiurile și condițiile efectuării controalelor inopinate

(1) Organul de control poate decide efectuarea în afara graficului a controalelor inopinate asupra unei persoane, în baza evaluării riscurilor, precum și poate emite controlorului delegație de control, doar în cazul:

- 1) verificării modului de îndeplinire a recomandărilor din prescripție (control repetat) date ca urmare a ultimului control planificat;
- 2) prezenței informațiilor veridice, susținute prin probe, despre existența cazurilor de încălcare a legislației sau a situațiilor de avarie, despre modificarea ori încălcarea regulilor de securitate, fapt ce prezintă un pericol iminent pentru viața și/sau bunurile oamenilor și pentru mediu, cu un prejudiciu estimabil nu mai mic de 30 de salarii medii lunare pe economie prognozate de Guvern pentru anul în care s-a depistat încălcarea;

3) verificării informației, care, conform legii, este raportată în mod obligatoriu, dacă sînt întrunite următoarele condiții:

a) această informație nu a fost prezentată în termenul stabilit de lege sau de un act normativ de două ori consecutiv, fiind încălcate două termene consecutive, prevăzute expres de lege sau de actul normativ;

b) organul abilitat cu funcții de control sau organul responsabil de recepționarea informației corespunzătoare nu a primit notificare justificativă din partea persoanei obligate să raporteze informația în termen și/sau această persoană nu a răspuns în termen rezonabil la înștiințarea din partea organului responsabil după încălcarea de două ori consecutiv a termenului stabilit de lege sau de actul normativ;

4) verificării informației obținute în cadrul altui control la întreprinzătorul cu care persoana controlată a avut anterior relații economice, dacă sînt întrunite următoarele condiții:

a) întreprinzătorul refuză să prezinte informațiile în cauză;

b) nu există altă modalitate de obținere a informației în cauză;

c) informația dată este decisivă și indispensabilă pentru atingerea scopului controlului inițiat anterior;

5) solicitării directe din partea persoanei care urmează a fi supusă controlului de a fi inițiat controlul dacă, pînă la recepționarea solicitării, nu s-a emis decizia de a supune solicitantul unui control inopinat sau dacă un astfel de control nu este inclus în graficul pentru trimestrul în curs.

(2) Controalele inopinate nu pot fi desfășurate în baza informațiilor neverificate și/sau provenite dintr-o sursă anonimă.

(3) Controalele inopinate nu pot fi efectuate în cazul cînd există orice alte modalități directe sau indirecte de obținere a informației necesare de către organul abilitat cu funcții de control.

(4) Controlul efectuat în conformitate cu temeiul specificat la alin. (1) pct. 5) este inițiat în termene proximale de organul abilitat cu dreptul dat și are exclusiv aspect consultativ și constatator, cu excepția cazurilor cînd în cadrul controlului se depistează indicii ai infracțiunii. Cheltuielile acțiunii de control efectuate în conformitate cu temeiul specificat la alin. (1) pct. 5) vor fi suportate de solicitant în cazul în care persoana ce urmează a fi supusă controlului nu este obligată prin lege să solicite controlul.

(5) Efectuarea controalelor inopinate va fi notificată autorității de monitorizare a controalelor de către organul de control care le-a efectuat în maximum 5 zile lucrătoare după desfășurarea lor. La notificare se vor anexa toate documentele și probele necesare pentru ca autoritatea de monitorizare a controalelor să poată monitoriza întrunirea condițiilor stabilite de prezenta lege.

Capitolul IV

PROCEDURA DE CONTROL

Articolul 20. Decizia de control

(1) Controlul se efectuează în temeiul deciziei conducătorului organului abilitat cu funcții de control.

(2) Decizia de control va conține:

a) denumirea (numele) persoanei supuse controlului;

b) tipul controlului și scopul acestuia;

c) temeiul efectuării controlului, în cazul controalelor inopinate;

d) aspectele ce urmează a fi examinate în cadrul controlului;

e) numele complet al controlorului (controlorilor);

f) termenul de efectuare a controlului;

g) perioada de activitate supusă controlului.

Articolul 21. Dreptul de a începe controlul

(1) Controlorul are dreptul să înceapă controlul conform procedurii stabilite de prezenta lege doar în cazul cînd sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) prezentarea legitimației și a deciziei de control;

b) înmînarea exemplarului delegației de control;

c) existența probelor care demonstrează prezența unuia sau mai multor temeiuri dintre cele

specificate la art. 19, în cazul controalelor inopinate;

d) expirarea termenului de notificare specificat la art. 18, în cazul controalelor planificate;

e) completarea condicii de înregistrare a controalelor.

(2) Controlul poate fi exercitat doar de controlorul (controlorii) specificat expres în delegația de control. Pentru efectuarea controlului nu pot fi desemnate persoane a căror desemnare este susceptibilă să genereze situații de conflict de interese în sensul Legii nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese.

(3) În cazul în care este necesar de a înlocui controlorul sau de a desemna controlori suplimentari, se emite o nouă delegație de control.

(4) În cazul când nu sînt respectate prevederile alin. (1)–(3), persoana supusă controlului este în drept:

a) să interzică accesul în incintă și să refuze orice cooperare cu persoana care pretinde a fi controlor;

b) să apeleze la suportul organelor de poliție pentru evacuarea din incintă a persoanei care pretinde a fi controlor.

(5) În cazul când nu sînt respectate prevederile alin. (1)–(3), persoana supusă controlului este obligată să anunțe autoritatea de monitorizare a controalelor despre încălcările depistate.

Articolul 22. Durata controlului

(1) Indiferent de temeiul invocat și de tipul controlului, acesta nu poate fi efectuat și delegația de control nu mai este valabilă la expirarea a 10 zile calendaristice de la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 21 alin. (1) lit. (b) și (e).

(2) În cazul controalelor inopinate, termenul de 10 zile poate fi prelungit cu încă 10 zile de către conducătorul organului de control în baza unei decizii motivate, care poate fi contestată de către persoana supusă controlului.

(3) Procedura de control se încheie și se întocmește actul de control dacă este evident că posibilitățile controlorului de a exercita controlul au fost epuizate, chiar dacă termenul stabilit în delegație încă nu a expirat.

Articolul 23. Drepturile controlorului

(1) În procesul efectuării controlului, controlorul are dreptul:

a) să pătrundă în orice încăpere utilizată de întreprinzător în activitatea sa, cu excepția domiciliului, în cazul când lipsește permisiunea posesorului legal. În caz de necesitate, controlorul va putea intra în domiciliu sau în încăperea asimilată domiciliului doar cu asistența poliției, în condițiile legii;

b) să ceară informații, certificate, licențe, autorizații și alte documente obligatorii, cu respectarea prevederilor art. 5 alin. (2), relevante obiectului controlului;

c) să facă copii de pe documentele originale care îi sînt prezentate sau pe care le depistează. În cazul când copiile nu pot fi făcute la locul controlului sau când acestea nu pot fi asigurate de persoana controlată, controlorul are dreptul să ridice purtătorii de informație contra unei recipise prin care el se obligă să le restituie;

d) să inspecteze și să măsoare bunuri, să preleveze mostre din ele, cu perfectarea actului de prelevare a mostrelor. În acest scop, controlorul are dreptul să deschidă pachete, ambalaje, să rupă sigilii. La cererea persoanei prejudiciate, controlorul, după caz, va preleva și a doua mostră, cu excepția cazului când actul normativ dispune altfel. Dacă bunurile nu pot fi inspectate, măsurate sau dacă din ele nu pot fi prelevate mostre la locul controlului, controlorul are dreptul să ridice bunurile respective contra unei recipise pe care o înmînează persoanei supuse controlului;

e) să inspecteze mijloacele de transport doar în cazul când deține informații că în ele se află bunuri care constituie obiectul controlului.

(2) În scopul efectuării acțiunilor specificate la alin. (1) lit. c) și d), recipisa va prevedea, pe lângă alte mențiuni necesare, termenul de restituire a bunurilor și a documentelor de către controlor (organul de control), care nu va depăși durata controlului în cauză.

(3) Controlorul va exercita drepturile specificate la alin. (1) doar în limitele competenței sale administrative și doar în măsura în care acest lucru este cerut de obiectul controlului stipulat în

delegația de control.

Articolul 24. Obligațiile controlorului

(1) În procesul efectuării controlului, controlorul este obligat:

- a) să informeze persoana supusă controlului despre drepturile și obligațiile acesteia;
- b) să pună la dispoziția persoanei supuse controlului, în formă electronică ori pe suport de hârtie, toate documentele normative și actele normative ce vor fi utilizate în cadrul controlului și în a căror bază se efectuează controlul;
- c) să acorde suportul necesar persoanei supuse controlului pentru înțelegerea deplină a prevederilor documentelor normative și actelor normative în a căror bază se efectuează controlul;
- d) să aprecieze obiectiv și echidistant toate aspectele ce țin de efectuarea controlului;
- e) să asigure integritatea bunurilor și a documentației persoanei supuse controlului;
- f) să facă, la începutul controlului, înscrierile de rigoare în condica de înregistrare a controalelor în conformitate cu art. 6 alin. (1);
- g) să prezinte legitimația de serviciu persoanei supuse controlului și să-i permită să ia cunoștință de aceasta;
- h) să nu divulge conținutul documentelor și al informațiilor de care a luat cunoștință în procesul efectuării controlului, decât în cadrul colaborării cu alte organe de control;
- i) să anexeze la actul de control orice documente sau copii ale acestora și explicații în scris ale persoanei supuse controlului și/sau ale angajaților acesteia;
- j) să întocmească actul de control și să înmâneze persoanei supuse controlului un exemplar al acestuia.

(2) În procesul efectuării controlului, controlorul nu este în drept:

- a) să solicite și să examineze documente și informații ce nu țin de competența sa și nu sînt relevante obiectului controlului;
- b) să verifice aspecte care, conform legii, sînt obiectul controlului altor organe de control;
- c) să efectueze, în cazul controlului inopinat, controale în lipsa reprezentanților persoanei supuse controlului. Această interdicție își pierde efectul la expirarea a 3 zile lucrătoare cerute pentru sosirea reprezentanților;
- d) să solicite persoanei supuse controlului resurse (încăperi, transport, tehnică de calcul, copiatoare, rechizite de birou etc.) și să se folosească de acestea fără acordul persoanei în cauză.

Articolul 25. Drepturile persoanei supuse controlului

În procesul efectuării controlului, persoana supusă controlului este în drept:

- a) să verifice delegația de control, mandatul de control și să ia cunoștință de legitimația de serviciu a controlorului;
- b) să fie informată referitor la drepturile și obligațiile sale;
- c) să conteste acțiunile controlorului (controlorilor);
- d) să prezinte dovezi și explicații în favoarea sa;
- e) să ceară anexarea la actul de control a oricăror documente sau copii ale acestora, pe care are dreptul să aplice semnătura și să dea explicații în scris, precum și să ceară includerea în actul de control a mențiunilor cu privire la unele fapte sau drepturi/obligații;
- f) să solicite o singură dată, în cazuri temeinic justificate, organului de control suspendarea sau amînarea controlului pentru o altă perioadă în cazul în care efectuarea controlului va afecta funcționarea sa normală sau va duce la suspendarea activității sale ori în cazul în care, din considerente obiective, ea nu poate fi supusă controlului;
- g) să ia cunoștință de actul de control și de procesele-verbale de constatare, întocmite în cadrul controlului;
- h) să asiste personal sau prin reprezentantul său în procesul controlului.

Articolul 26. Obligațiile persoanei supuse controlului

(1) Persoana supusă controlului este obligată:

- a) să prezinte documentele și informațiile ce țin direct de obiectul controlului, solicitate de controlor (controlori) în vederea efectuării controlului;
- b) să dețină condica de înregistrare a controalelor efectuate de organele de control;

c) să permită accesul controlorilor în încăperile sale de serviciu pe parcursul programului de lucru;

d) să asigure, în cazul controalelor planificate, prezența conducătorului său (adjunctului acestuia) sau a conducătorului subdiviziunii sale responsabile de aspectele ce țin de controlul în cauză. În cazul controalelor inopinate, va asigura prezența persoanelor menționate imediat ce va fi posibil în virtutea circumstanțelor obiective.

(2) Persoana supusă controlului și angajații acesteia, în limitele competenței, au obligația de a coopera cu controlorul și de a contribui la exercitarea drepturilor acestuia specificate la art. 23.

(3) Persoana supusă controlului care, în virtutea prevederilor legii, este ținută de o obligație de confidențialitate poate refuza cooperarea doar în limita și în măsura în care cererea controlorului intră în conflict cu obligația de confidențialitate.

(4) Orice constatare a unui fapt, care ulterior nu poate fi probat sau care împiedică efectuarea controlului (lipsa persoanei la adresa indicată, îngrădirea accesului, refuzul de a prezenta documentația solicitată etc.), stabilit de controlor (controlori) în procesul efectuării controlului, va fi consemnat în procesul-verbal de constatare, semnat de controlor (controlori) și de reprezentantul persoanei supuse controlului sau, în caz de refuz ori de imposibilitate a prezenței acestuia, de cel puțin 2 martori.

**Articolul 27. Neadmiterea afectării și/sau
suspendării activității persoanei
supuse controlului**

(1) Organelor de control și colaboratorilor acestora li se interzice, în procesul realizării funcțiilor de control, să afecteze funcționarea normală a persoanei supuse controlului și/sau să întreprindă măsuri ce vor conduce la suspendarea completă sau temporară a activității acesteia, cu excepția cazurilor când continuarea activității ar cauza iminent daune grave vieții și sănătății oamenilor.

(2) Orice daune cauzate persoanei supuse controlului prin încălcarea prevederilor alin. (1) de către organele de control și colaboratorii acestora în procesul realizării funcțiilor de control, prin prescripțiile și deciziile luate în urma efectuării controlului, vor fi reparate din contul organului de control. În cazul nerezolvării pe cale amiabilă a conflictului, persoana prejudiciată poate acționa în instanța de judecată organul de control și/sau colaboratorii acestuia.

(3) Faptul cauzării de daune și cuantumul despăgubirilor în cazurile specificate la alin. (2) sînt stabilite de instanța de judecată, la cererea persoanei interesate.

Articolul 28. Încheierea procedurii de control

(1) Procedura de control se încheie prin întocmirea de către controlor (controlori) a unui act de control: în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data încheierii controlului – în cazul controalelor planificate, și de cel mult 3 zile lucrătoare de la data încheierii controlului – în cazul controalelor inopinate.

(2) Actul de control va conține, în mod obligatoriu:

a) denumirea completă a organului de control, numele complet și funcția persoanelor care au efectuat controlul;

b) copia deciziei, a delegației și a mandatului de control;

c) denumirea completă (numele) a persoanei supuse controlului;

d) tipul controlului;

e) obiectul și temeiul efectuării controlului;

f) date privind toate aspectele, documentele, bunurile, încăperile, produsele, utilajele și obiectele de altă natură care au fost supuse controlului, relevante scopului controlului;

g) constatările și rezultatele controlului;

h) referința expresă la prevederile actelor legislative și normative pe care le-a încălcat persoana supusă controlului;

i) copiile documentelor examinate care confirmă încălcarea legii;

j) procesele-verbale întocmite în cadrul controlului;

k) date privind durata controlului;

l) explicațiile în scris ale persoanei supuse controlului și/sau ale angajaților acesteia.

(3) Actul de control se întocmește în două exemplare, se numerotează și se semnează pe fiecare pagină de toți controlorii care au efectuat controlul și de persoana supusă controlului.

(4) Un exemplar al actului de control se înmânează, contra unei confirmări scrise pe actul de control, persoanei supuse controlului. În cazul în care persoana supusă controlului refuză să semneze și să primească actul de control, sub semnătura controlorului se face mențiunea: „A refuzat să semneze și să primească actul de control.”, iar persoanei în cauză actul i se expediază prin scrisoare recomandată în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data încheierii controlului.

(5) Al doilea exemplar al actului de control se prezintă conducătorului organului de control spre examinare și adoptarea deciziei.

(6) Persoana supusă controlului are dreptul, în termen de 10 zile lucrătoare de la semnarea actului de control, să prezinte dezacordul cu actul de control, aducând probe suplimentare ce confirmă poziția sa. Controlorul (controlorii) examinează materialele prezentate și, după caz, întocmește un act de control adițional, fără a opera rectificări în actul de bază. În actul de control adițional se indică actul de control de bază, iar în partea constatatoare se reflectă pozițiile modificate, cu respectarea procedurii de întocmire a actului de control, inclusiv a celei de anexare a documentelor. Dreptul de a prezenta dezacordul nu afectează și nici nu limitează posibilitatea contestării actului de control în modul stabilit de lege.

(7) Actul de control intră în vigoare la expirarea a 30 de zile lucrătoare de la data comunicării lui persoanei vizate în act dacă nu a fost contestat conform prezentei legi.

(8) Se interzice organului de control să facă publice constatările cuprinse în actul de control până la intrarea în vigoare a acestuia.

(9) La stabilirea încălcărilor ce conțin indici ai unei infracțiuni, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a actului de control, se expediază un denunț despre săvârșirea unei infracțiuni organelor de urmărire penală, la care, în mod obligatoriu, se anexează materialele ce țin de controlul în cauză.

Articolul 29. Prescripții emise și sancțiuni aplicate în temeiul actului de control

(1) În cazul în care în cadrul controlului efectuat de organul de control se constată încălcări ale legislației, organul în cauză emite în adresa persoanei supuse controlului o prescripție privind înlăturarea acestor încălcări.

(2) Prescripția va stabili:

a) expres și clar, încălcările comise de persoana supusă controlului cu referințe directe la prevederile legale încălcate;

b) recomandări (indicații) privind înlăturarea încălcărilor și natura recomandărilor;

c) prevederile normative în al căror temei au fost emise recomandările;

d) termenul în care urmează a fi înlăturate încălcările.

(3) Prescripția se înmânează contra semnătură persoanei supuse controlului ori se expediază prin scrisoare recomandată.

(4) Persoana supusă controlului este obligată să înlătore încălcările indicate în prescripție în termen de cel mult o lună de la data înmânării acesteia contra semnătură sau de la data expedierii ei prin scrisoare recomandată ori în alt termen, mai mic, stabilit expres în prescripție.

(5) La expirarea termenului stabilit la alin. (4), persoana supusă controlului va prezenta organului care a emis prescripția confirmările de rigoare privind înlăturarea încălcărilor legislației.

(6) În cazul în care persoana supusă controlului nu înlătură încălcările legislației în termenul stabilit la alin. (4), organul de control este obligat să emită repetat prescripția, cu stabilirea unui nou termen de până la o lună de la expirarea termenului fixat în prima prescripție.

(7) În cazul în care persoana supusă controlului nu înlătură încălcările legislației în termenul stabilit la alin. (6) după emiterea repetată a prescripției, organul de control care a emis prescripția aplică față de persoana în cauză sancțiunile prevăzute de legislație.

(8) În cazul în care controlorul constată înlăturarea încălcărilor respective, persoana supusă controlului este liberată, total sau parțial, de sancțiunea de care era pasibilă conform legii.

(9) Prin derogare de la art. 32, în cazul existenței unui pericol pentru viața și sănătatea oamenilor

sau pentru ordinea publică ori în cazul în care a fost depistat un prejudiciu evident cauzat persoanelor terțe în urma încălcărilor, controlorul întocmește un proces-verbal de aplicare a sancțiunii imediat după emiterea actului de control.

**Articolul 30. Contestarea controlului și/sau
a rezultatelor acestuia**

(1) Persoana supusă controlului este în drept să conteste în instanța de judecată sau la organul de control actul controlului, decizia de aplicare a sancțiunilor stabilite în temeiul rezultatelor controlului, decizia de prelungire a termenului de control și/sau prescripția emisă în temeiul actului de control.

(2) Contestația depusă se examinează în termenele stabilite de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000.

(3) Contestația depusă suspendă decizia de aplicare a sancțiunilor stabilite în temeiul rezultatelor controlului până la data adoptării de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive.

(4) Contestația privind acțiunile controlorului (controlorilor) poate fi prezentată conducătorului organului de control în formă scrisă sau în orice alt mod prevăzut de lege.

**Articolul 31. Nulitatea rezultatelor controlului
și a sancțiunilor aplicate în temeiul
acestora**

(1) Rezultatele controlului se consideră nule și nu pot servi drept temei pentru executarea prescripției privind înlăturarea încălcărilor și/sau pentru aplicarea sancțiunilor respective în cazul în care controlul a fost efectuat de organul de control și/sau de colaboratorii acestuia cu încălcarea prevederilor prezentei legi.

(2) Nulitatea rezultatelor controlului se stabilește, la cererea persoanei interesate, de către organul care a efectuat controlul sau de către instanța de judecată.

(3) Declararea nulității rezultatelor controlului are ca efect nulitatea prescripțiilor emise și sancțiunilor aplicate în temeiul rezultatelor controlului.

(4) Orice daune, inclusiv daunele morale sau de imagine, cauzate persoanei supuse controlului ca urmare a efectuării unui control ale cărui rezultate au fost declarate nule și/sau ca urmare a aplicării unor sancțiuni declarate nule vor fi reparate din contul organului de control.

(5) Faptul cauzării de daune și cuantumul despăgubirilor sînt stabilite de instanța de judecată, la cererea persoanei prejudiciate.

Articolul 32. Dreptul la apărare

Oricărei persoane supuse controlului, înainte și după ce i s-a dispus aplicarea sancțiunii, organul de control îi asigură posibilitatea de a fi audiată și de a prezenta probe. Acesta nu o va împiedica să fie asistată de experții de care are nevoie (inclusiv de consultanții juridici).

Articolul 33. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

- a) va elabora metodologia evaluării riscurilor;
- b) va stabili modul în care organele de control vor ține registrul controalelor;
- c) va prezenta propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;
- d) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 131. Chișinău, 8 iunie 2012.

[anexa](#)

[Anexa modificată prin LP38 din 27.03.14, MO92-98/18.04.14 art.228]

[Anexa modificată prin LP139 din 14.06.13, MO152-158/19.07.13 art.477]

[Anexa modificată prin LP318 din 27.12.12, MO49-55/08.03.13 art.152]

[Anexa modificată prin LP241 din 02.11.12, MO242-244/23.11.12 art.777]